Ч. 183 (12.839). Львів, неділя 16. серпня 1931. Poczlowa opłatą zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41
„ Друкарні: 29-26
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

На Берлін дорога.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 10. серпня 1931.

I.

Дорога на Берлін тепер свобідна для француського премієра п. Ляваля: це перший наглядний наслідок учорашнього плебісциту в Прусії.

Плебісцитом цим тутешня преса за останніх два тижні цікавилася дуже. Її органи були повні звісток про підготовки плебісциту, прогноз щодо його висліду і — річ очевидна — багаті міркуваннями про політичні наслідки успіху чи невдачі заповідженого в Прусії всенародного голосування. Найпевнішими щодо успіху були комуністичні органи; вони вірили, що пруські комуністи, знаменито, по військовому (кажуть) зорганізовані, підуть голосувати одною лавою тай протруть осьтак шлях спершу до „гітлерівської авантюри“, з якої незабаром виросте комуністична революція в Прусії, в Німеччині, в цілій західній Европі. Числили на успіх плебісциту (тай сьогодні мало затають свою невдоволеність невдачею його) крайні націоналісти француські: їх засада щодо Німеччини висловлюється в програмі „чим гірше, тим ліпше“, вони числили на те, що внутрішні заворушення, які булиб мусіли вийти з успіху плебісциту, далі ослаблюватимуть Німеччину і понижать міжнародню ударність цієї країни, котра спровола відростає зпід руїн, спричинених війною й миром. Зате помітно занепокоєні були страхіттям Гітлера й комунізму француські соціялісти зпід стягу II-го Інтернаціоналу, француські пацифісти і — кола близькі теперішньому урядові.

Останній здає собі справу з двох великих небезпек, які наступають на цю країну: з небезпеки майже повної ізоляції Франції в світі — союз з Польщею, який зайняв місце колишнього союзу з імперіями російською і брит. не тільки не запобігає цій ізоляції, а ще й її підкреслює. Тай з небезпеки для теперішнього соціяльно-господарського ладу, капіталістичного, якого головним сподвижником у теперішній здезорганізованій, збіднілій і спорохнявілій Европі виступає Франція.

II.

Коли п. Ляваль під натиском націоналістичного крила уряду і парляменту був недавно тому звів нінащо спершу Гуверівське предложення рятунку Німеччини, а далі й американсько-британські зусилля в Льондоні, то віддана йому преса розписалась в похвалах і славословіях для „твердости“ й „рішучости“ п. Ляваля — нової, мовляв, зорі на небозводі француської закордонної політики. Та раптом, десь тому яких 10 днів, ті звеличування, наче на команду затихли, і сьогодні мається враження, що тутешній уряд відчуває збентеженість з приводу своїх недавніх успіхів — супроти Гувера, Мекдональда, Брінінга. Гостина німецьких міністрів у Римі — дарма, що всі сторони згодилися не трубіти під небеса про вагу її — зробила на Париж глибоке враження. В пресі піднялися докори на адресу уряду: Чому досі ні п. Бріян, ні п. Ляваль не стрінулись особисто з італійським диктатором? — тай заміти на адресу п. Брінінга: чейже не в Римі, а хіба тільки в Парижі німецький уряд може найти поміч у клопотах свого скарбу, отже чому було так поспішно їхати до Італії?

Тон француської преси помітно змінився. А успіх пруського і німецького уряду супроти гітлерівської й комуністичної небезпеки підчас учорашнього плебісциту, дає оце претекст француським офіціозам простягати руку до Берліна. Поїде туди, і то незабаром п. Ляваль і — буде силкуватися відновити і доповнити Льокарно.

Не дуже то важко здогадатися, що саме п. Ляваль і його новий амбасадор Понсе Німеччині конкретно зможуть предложити і чого саме від неї у відплату домагатися. Предложать якусь фінансову поміч у формі німецької позички у Франції, а домагатимуться нового (котрого з черги?) підпису на Версайському „диктаті“, зосібна будуть силкуватися добути від Німеччини оконечної згоди на увіковічнення західних кордонів Річипосполитої. Домагання такі ставила Франція Німеччині в Парижі і в Льондоні, і нема найменшого сумніву, що відновить їх і в Берліні. В Парижі і в Льондоні Німеччина ці домагання відкинула, дарма, що вона стояла, здавалося, над берегом пропасти. Чи прийме такі домагання Берлін тепер, коли положення німецького уряду поправилося, не беремося пророчити. Можемо хіба тільки пригадати, що в питанні західних кордонів Річипосполитої ціле німецьке громадянство стоїть одним табором, від крайніх правих до крайніх лівих. З цього погляду, в питанні тривкости західних кордонів Польщі, ці кордони далі і завжди представляються німецькій політичній свідомости як переходові, і нема досі ніяких познак, які вказувалиб на зміну берлінських думок на цю тему.

Дуже сумнівно, чи приведе до такої зміни й недалека гостина п. Ляваля в Берліні.

До чого воно дійде?

Ще в справі господарки в „Народньому Домі“.

В суботу 14. ц. м. має відбутися ширший зїзд членів „Народнього Дому“, що ставить собі завданням розглянути справу обдовження й приведення тієї установи над беріг фінансового банкроцтва. Про це загал українського громадянства не знає майже нічого. Який буде вислід, як підуть та що вирішать ці збори — не важко вгадати. З того, що досі знаємо про цю справу, знаємо теж, що вона кінець-кінців мусить опинитись перед судом та скінчитися повною компромітацією головного її виновника, М. Бачинського (теперішного комісаря „Народнього Дому“ і посла з одинки, вибраного голосами РАП-у).

Як виглядає хочби менше більш ця господарка п. Бачинського, про це читаємо в несконфіскованому „Русскому Голосі“ ч. 22 з ц. р. таке: „М. Бачинський управляв інституцією по своїй вподобі і „байрат“ відограє тут тільки ролю паравану. У висліді такої господарки майно „Народнього Дому“ обдовжене тепер гіпотечним довгом на **840.000 зол.**, з чого **690.000 зол.** довгу зробив уже п. Бачинський. Крім цього на фільварку Білка, що належить теж до „Народнього Дому“, тяжить довг **30.500 дол.** Разом з цілою низкою короткоречинцевих довгів **загальна сума обдовження „Народнього Дому“ переходить 1 міліон зол.** На самі проценти від тих довгів видає „Н. Д.“ **100.000 зол.** щорічно, а на виплату капіталу 20—30.000 зол. річно. За неплачені податки винен „Н. Д.“ державній скарбниці **120.000 зол.** Доходи „Н. Д.“ виносять **8.000 зол.** місячно, з чого 4.000 зол. видається на адміністрацію й контору, а решта на проценти від позичок. Квоту **6.000 зол.**, що приходить кожного місяця з аренди салі для міського театру, забирає в цілости Міська Комунальна Каса на відсотки і сплату позички 280.000 зол., яку затягнув ще попередній комісар“ (всі підчеркнення „Р. Г.“). Цих кілька фактів, що їх м. ін. і на основі рахункових книг підтверджено на вузчому зїзді членів „Н. Д.“ мин. тижня, досить уже, щоби вхопитися за голову й затрівожитися за цілість одної з найстарших та найповажніших наших інституцій. І досить, щоби уявити собі сильветку „господаря“ цієї установи, п. М. Бачинського, що мимо кільканацятьох гострих голосів преси не зареагував, не відповів на них, відсилаючи усіх до тих, що його поставили, а які, як він сам каже, мають до нього повне довіря.

Та до нашого відома дійшли ще й інші „геройські подвиги“ п. Бачинського, які були обговорені на зїзді мин. тижня. Власне з протоколів довідуємося, що п. Бачинський побирав постійно гроші з каси „Н. Д.“ на т. зв. „репрезентацію“. В практиці виглядала вона так, що з краківського готелю чи кавярні Бургера приходили ранком до касієра „Н. Д.“ кельнери з офіціяльним білетом п. Бачинського, з домаганням доплатити ще 150 чи 200 зол., бо тамтих „репрезентаційних фондів“ було замало.

Далі в цих книгах фігурує сума 240 зол. на „угощення селян“. Ця квота — це вже просто загадка: П. Бачинський взяв її, оправдуючись, що на святі посвячення памятника марш. Пілсудського в Коломиї мусів дати цих 240 зол. якомусь полковникові польського війська на угощення селян. Довірені люди й ті, що були мимоходом на цьому святі, кажуть, що і п. полковник і гостина — це видумка, хоч якби й так, то ще таки не має права п. Бачинський рухати грошей інституції на такі справи.

Ще дальше в книгах „Н. Д.“ находяться під таємничою шифрою „непередбачені видатки“ (тих шифр є зрештою багато, а всі „непередбачені“ підписує на квітах і бере на них гроші п. Бачинський) дві дуже цікаві квоти: 500 зол. і 100 зол. Чотирьох довірених людей, яких імена знаємо і кожної хвилини можемо подати до відома загалу (промовчуємо їх тільки на прохання цих людей), знає, що ці гроші мали просто зробити переворот у сучасних наших умовинах. П. Бачинський, беручи їх, сказав довірено згаданим чотирьом особам, що з них зробить презенти (!?) для двох визначних членів і послів ББ, що в свою чергу відплатяться незвичайними благодатями для „русинів“ (читай — членів РАП-у). Імена цих послів знаємо теж і можемо служити ними і загалові і ББ, яка повиннаб п. Бачинського і цих панків зі своїх членів, що за 500 зол. і 100 зол. малиб обіцяти русинам ласки, притягнути хочби тільки до відвічальности.

„Репрезентація“ ця „Н. Д.“ п. Бачинським була зрештою дуже коштовна. За 6 місяців її у мин. році призбиралося на її конті квітів п. Б. на 7.500 зол. Ці квіти були опісля предметом бурхливої наради „байрату“, від якого п. Бачинський вимагав затвердити їх і погрожував навіть, вразі несповнення цього його домагання, своїми високими опікунами. Крім цього в касі є багато квітів на виїзди п. Б., про які усі кажуть, що вони також реальні, як полковники з Коломиї, благодати для РАП-у від двох послів і т. п. геройства цього пана.

За те реальну підставу (бо квіт) має факт, що перед своїм виїздом до Криниці ц. р. п. Бачинський взяв з каси 1.000 зол., якими мав заплатити за побрані для бурси „Н. Д.“ харчі і які дав на ту ціль львівський магістрат. І ці гроші пішли мабуть на якісь „непередбачені вгощування селян“, бо до касієра „Н. Д.“ приходять щораз довжники за ці харчі і вимагають заплати.

Це все далеко ще навіть не частина „літанії“ геройств п. Бачинського, а кілька фактів, що мають реальною основою касові книги „Н. Д.“ Наводимо їх не на те, щоби непокоїти прилюдну опінію, а на те, щоби підчас ширшого зїзду членів „Н. Д.“ українське громадянство, що не має змоги припинити такої господарки п. Бачинського, бодай не стояло перед загадкою цього зїзду та евентуальними його даль-

шими поученнями і мало повний образ того, хто „господарює“ на його організмі і в його установах. Ми певні, що й влада, всупереч усім заповіданням п. Бачинського „що мені зробите“, потягне також винновника до відповідальности, бо чейже є якісь умовини для нормалізації життя, що називаються законом обсрона перед тими, що так „господарюють“.

В українській опінії п. Бачинський має вже свою марку, вона вже давно його присудила і сьогоднішні „ревеляції про діяльність“ цього „господина“ її напевно не здивують.

Громадянин.

*

Багато цифрових даних про теперішню господарку в „Народньому Домі“ приніс нинішний львівський ендецький щоденник „Курер Львовскі“ (з 15. серпня). Ці інформації подамо в черговому числі. Сьогодні подамо тільки редакційну замітку цього щоденника до ревеляцій про господарку ком. Бачинського. Ця замітка звучить: „В останній хвилі довідуємося, що п. комісар Бачинський виїхав до Варшави, щоби там пошукати опіки в давного протектора перед атаками львівської преси і прилюдної опінії. П. Бачинський мусів поїхати до Варшави, бо знав, що львівська влада вже не хоче його підтримувати, а послушний цього часу „байрат“ п. комісаря зголосив у комплеті свою резигнацію до львівського воєвідства, тому що не хоче брати відповідальности за фінансову руїну „Народнього Дому“, до якої допровадив цю установу п. посол і ком. Бачинський.

При товщині, артретизмі і цукровій недузі природна гірка вода **„Franciszka Józefa“** скріпляє ділання шлунка і кишок та влекшує травлення.

про невдачі „пятилітки“; большовицька стримала на часок свій гнів проти імперіялістичної французької буржуазії — настало перемиря, щоби за той час представники обох держав могли без хвилювання переобалакати про підстави нового економічного порозуміння.

Радянські делегати приїхали з новими замовленнями на 2 міліярди золотих. Першою ознакою передвступного порозуміння був факт, що Франція скасувала державну контролю на ввіз продуктів із СРСР — які це саме продукти, і в яких розмірах можна буде їх ввозити покищо невідомо, але важний тут принцип. Того самого дня вийшов у Москві декрет, який скасував обмеження щодо імпорту з Франції. З обох боків преса підготовляє настрій на зміну дотеперішніх франко-радянських взаємин. Радянська преса натякає на могутній вплив французьких фінансів, за якими звертається сама Англія, а французька преса приглядає необмежену ширшу „російського“ ринку, на який перед війною Франція кидала таке багацтво своєї продукції і заробляла на цьому міліони.

І знову вертається стара пісонька про передвоєнні російські довги супроти Франції; французькі рентієри й чути не хотять про те, щоби ті міліони мали пропасти, тільки тому, що пропала царська імперія. Є поголоски, що французький уряд ставить домагання, супроти якого радянський уряд не буде дуже перечити, а саме, щоби ці передвоєнні довги почав сплачувати уряд СРСР після пятилітки в 20 проц. золотої вартости в 60 річних пайках.

Домагання невисоке, але таки й нелегке в часі, коли держави й підприємства не всилі вратувати навіть 20 проц. незолотої вартости деяких своїх капіталів. Цікаво, які гарантії дасть радянська дипльоматія французькій, якщо прийме таке зобовязання і що скажуть на це інші держави, які також потрібують широких ринків збуту.

Не забувайте про тих, що в боротьбі за кращу долю Народу стали інвалідами. Жертвуйте в хосен українських інвалідів!

Міжнародний Молочарський Конґрес у Копенгаґені.

В днях 13. до 17. липня ц. р. радив у Копенгаґені Міжнародній Молочарський Конґрес, скликаний Міжнародним Молочарським Союзом. Такі конґреси відбуваються що три роки, а останні два були в Парижі і Льондоні. Конґрес радив в пяти секціях, а саме: 1) плекання молочної худоби враз з контролею молочности і продукції молока; 2) хемії, бактеріольогії і ґіґієни молока; 3) техніки перерібки молока, мол. промислу і торговлі молочними продуктами; 4) організації молочарень і молочарського промислу, контролі держави і хліборобських організацій над молочарством; 5) молочарського промислу в горячих краях.

На конґресі виголошено 141 фахових рефератів, з яких частина обговорювала теж стан молочарства в поодиноких краях після найновіших даних. У цих рефератах представлено конґресові молочарську науку в цілій її ширині, предложено найновіші досвіди в усіх ділянок і тим способом зібрано весь матеріял з цілого світу. В конґресі взяло участь 2.000 делеґатів молочарських установ, кооперативних організацій, наукових інститутів, молочарських катедр при високих школах і т. д. Такий великий зїзд фахівців дав можливість дуже докладного і всестороннього обговорення всіх проблем молочарства.

Конґресом проводив голова Міжнароднього Молочарського Союзу бельгієць Менот, під якого кермою радили теж управляючі органи Союзу, до якого, як відомо, належать молочарські організації майже усіх народів.

Данці привязували чималу вагу до цього конґресу, про що свідчить хочби факт, що на його відкриття прибув теж і король.

У тому самому часі відбулася велика міжнародня молочарська вистава, яку зорґанізував Данський Молочарський Союз. У цій виставі взяли участь молочарні — около 1000 — та ріжні фірми мол. машин, приладдя і т. д. Виставу відвідали прогульки з усіх країв світу, бо вона була дійсним унікатом, коли зважити, що відбувалася в наскрізь молочарському краю Данії.

В звязку з конґресом і виставою відбулися ще й інші фахові конференції краєвого й міжнароднього характеру, які мали за завдання упорядкувати низку пекучих справ у молочарстві.

Французько-радянські

торговельні переговори.

Німецька преса натякає тихо на нові нишком ведені переговори, що почалися в Парижі з представниками СРСР. Першими ластівками зміни в дотеперішній температурі франко-радянських взаємин є факт, що нарешті Париж відкликав із Москви свого дотеперішнього посла Жан Гербета, до якого московський уряд уже від довшого часу ставився неприхильно. Одночасно французький уряд створив нову посаду в Москві торговельного аташе.

Французька офіціяльна преса перестала писати про тяжкі економічні обставини в СРСР та

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1931.

ГАЛАКТІОН ЧІПКА.

Соняшне дозвілля.

III.

Прогулька на Маковицю.

Ріжні є породи прогульковців у горах, „верхолазів“ так званих. Одні — як тільки прибудуть у якусь місцевість, то вже сверблять їх ноги йти в верхи. Другі довший час спочивають, розглядаються і щойно тоді починають їх свербіти ноги. Треті, подібно як другі, спочивають, розглядаються, студіюють карти, розпитують, інформуються і — нікуди не йдуть.

Я належу до третьої катеґорії.

Колись манила мене мандрівка, як чистокровного цигана. Цілі ферії я тільки й те робив, що мірив ногами дороги Галицької Волости, куди тільки забажав, або забажали інші. Але прийшла світова війна і забажала в свою чергу, щоб я перемірив ногами ще й інші волости. А вже що до Карпат, то дістала якусь манію: Казала мені ходити по них днями і ночами, та вивчувати на память не тільки кожну гору чи долину але й кожну ямку, кожний рів, кожну купину. Не одну туру зробив я там рачки, а то й на животі, неодну околицю оглядав я цілими днями, а неодну гору обходив цілими милями.

Може й тому до недавна ненавидів я гір, може й тому ще тепер не люблю прогульок по горах...

А все таки і минулого і цього року витягнули мене добрі люди на прогульку. Борони боже — не якусь сім, пять, чи одноденну блуканину, а на кількагодинну, з відпочинками що кільометер, зі сніданнями що два і з солодким обідом на половині дороги. Коли нема на такій прогульці фотографа, то вона нікого не змучить, оставить гарні спомини і легким коштом дасть людині диплом верхолаза. З нами, що правда, був фотограф, але знимки робив так швидко, що ми й не запримічували цього: Яких там дрібних кількадесять хвиль, кляпс — і готово.

Коли вїзджаєте до Ямного, не можете не побачити гордого верху Маковиці, що здіймається понад найвищі віллі своїм рідко заліснени шовбом. Шпиль її має славу дуже недоступного. Не тому, що стежка досить вузка, а тому, що під верхом лежать приватні поля гуцула, через які можна пройти тільки за оплатою. Колиб хтось пробував поконати ці труднощі без помочі калитки, може далеко швидше полетіти в долину, як вилізав до гори.

Власне на цю недоступну і небезпечну гору вибрався я в товаристві загартованих верхолазів усіх трьох полів: жіночого, мужеського і середнього.

Початок прогульки був назначений на годину осму рано, отже я вже в девятій був на ногах, а пів до десятої стояв на місці збірки. Таких точних як я було ще пару, не беручи під увагу провідника, який точно в осмій чекав на товариство. Видно, що здавна звик до такого перебігу справи, бо зовсім не хвилювався, а свій навантажений наплечник спер на ворпиння.

Десь там за горами за ріками бив львівський ратуш десяту, як ми вирушили в дорогу. Майже в повнім комплеті, бо бракувало тільки двоє чи троє осіб, але й ті — як казали їх знайомі — напевно вибереться, тільки здається трохи спізнилися. Справді, яких два кільометри за Ямним, на нашім другім постою, дігнали нас бракуючі члени товариства і з того часу йшли ми вже в ідеальнім комплеті. Мало того: йшло нас навіть трохи більше. Іменно прилучився до нас господар одного з учасників, молодий гуцул, який згодився за дурно провести нас ліпшою дорогою на грізний шпиль недосяжної Маковиці.

Мене здивувала така незвичайна услужливість гуцула і я почав розпитувати, що йому сталося.

— Хочу, абисте йшли добре, тай не платили.

— А що вам шкодить, як ми заплатимо?!

Гуцул криво посміхнувся.

— Мені не шкодит, але вам. Нащо маєте платити, як можна і без цего. Я вже неєдних так перевів.

— Видно є там між тими ґаздами якийсь ваш приятель!?

— Приятель!... — і сплюнув.

Все було ясно. Гуцул мав якогось ворога між власниками ґрунтів під верхом Маковиці і вважав, щоби його ворог не заробляв від прогульковців. Не брав під увагу, що сам тратив пів дня, не заробляючи нічого.

Ми, правду кажучи, трохи раді були. За кожну особу десять грошів, а нині десять грошів пішки не ходить. Цілий „пшедні-еґіпскі“ за це дістанеш, а деколи й на хабар вистане!

Почав наш гуцул водити трохи дорогою, трохи стежкою, а трохи так — на поперек. Вивів урешті на Маковицю, закурив і попрощався.

Місія його була скінчена, а ворог десь там казився зі злости. Два золотих пропало як камінь у воду. Думаю, що цього він не подарує і колись стягне добровільного провідника колом по голові!

З Маковиці прекрасний вид на всі боки: Куди глянеш — долина, а в долині як не село, то присілок, а як не присілок то бодай ліс чи інший зруб. Навіть Дору видно звідтам і власне до неї зміряла наша прогулька.

Після довшого відпочинку рушили ми до Дори і зайшли в Яремче.

— Збулудили! — подумає собі перестрашений читач.

Отже ні! Збулудити не можна було, бо Дора лежала як на долоні, а провідник прогульки знав дуже добре дорогу. Справу пересудило пиво. Один із знавців цього краєвого виробу впевняв, що в Дорі ліпше пити воду з Прута як те пиво, яке там подають і — ясна річ переконав більшість прогульковців, бо нікому не усміхалася вода Прута, яка вже минула Яремче.

По дорозі в Яремче стрінуло нас три пригоди: Прилучився до нас скрипак-гуцул, його брат, визначний знавець околичних джерел і їх мама, запопадлива господиня. Скрипак римполив нам пів дороги, а казав собі заплатити за цілу, знавець джерел вишукав нам три баюри, а казав собі заплатити як за добру воду, вкінці їх матуся позволила нам присісти на своїй травичці, а казала собі заплатити як за насінну пшеницю.

Позатим не було ні медведів, ні вовків. Розбійників теж не було, хіба аж у Яремчі при плаченні рахунку за обід.

З Яремча до Ямного дорога провадить страшними, недоступними яругами, де на кожному кроці чигає на тебе смерть у холодних проваллях. На щастя цю дорогу відбули ми залізницею, здавшись на досвід і притомність умы льокомотиви і машиніста.

Повні вражінь і незабутих емоцій засипляли ми по хатах скінчивши оповідання про небезпеки виходу на шпиль грізної і недоступної Маковиці.

„Пятирічка життєвої стопи“.

Перед устійненням плянів чергової пятирічки.

У 24.030 числі віденського щоденника „Нає Фрає Прессе“ появився черговий допис інж. Миколи Бассехеса з Москви. Його дописи все незвичайно цікаві, бо розпоряджають численними фактичними даними про господарські відносини в СРСР, а крім того містять немало цінних помічень про радянські відносини взагалі. Тому то його дописи радо використовує вся поважна преса. Від часу до часу робимо це й ми, особливож коли ці дописи Бассехеса мають загальніший характер та відносяться і до України, що входить до СРСР.

Останній допис має назву: „Пятирічка життєвої стопи“. В ньому читаємо:

„...Зелено, жовто, червоно... Як у всіх великих світових містах блимають на рогах вулиць Москви світляні сиґнали, що реґулюють вуличний рух. Під цими кольоровими лямпами урядує в европейських одностроях та в білих шкіряних рукавичках поліція руху. Видається, що з уведенням світляних сиґналів до управильнення руху та з новим умундуруванням „міліції“ розпочинається нова пятирічка життєвої стопи. Саме щойно зійшлася комісія, що має випрацювати плян нової пятилітки. Але час наглить, і заки новий плян буде докладно викінчений, зачинають його вже тепер здійснювати. *Дотеперішня пятилітка є пятирічним пляном тяжкої індустрії, пятирічним пляном оборонної спроможности,* — але можна це також назвати пятиліткою злегковаження інтересів щоденної потреби. Росія була завсіди краєм бюрократичних переборщень. Якийсь рух розвивається тут усе після певного напряму так далеко, аж задержиться перед порогом неможливости. Це може полягати у тяжкости міліоновократної маси. А тепер проявляються особливо різко шкоди великого господарського воєнного походу.

„Радянський Союз це одинокий на земській кулі край — без безробіття. Тяжко є бути безробітним. Але також не легко є жити в диктаторській державі в часі недостачі робучих сил. Бо добродійство праці стається примусом, а обмеження особистої свободи руху стає тягарем. Споєні карністю разом — *стають робітники жовнірами* і над кожним зокрема тяжить дисципліна армії на боєвім фронті.

„Саме тепер переведено реформу винагороди за працю, яка доходить до *вісім або й десять відсотків вкорочень* (яку зменшено на 8 або 10 прц.).

„Усі ці прояви не причиняються, очевидно, до розбудження енерґії до праці. Тут мусіла прийти з допомогою зручна та скомплікована система пропаґанди Совітів. Вхопилися того, щоби за надзвичайне виконування якоїсь праці розділяти *нагороди у виді товарів*. Впроваджено *першенство права для „ударної бриґади“*. Такі робітники дістають у першій черзі мешкання. Їх посилають до купелевих місцевостей, їх вирізняючо заосмотрюють в харчеві засоби. Але й це ще не вистарчає. В останнім часі впав на робітників та інжинірів *дощ ордерів*. Але що ордери наслідком за частого уділювання обезцінюються, рішено *поміщати в часописах портрети щонайсправніших робітників*. Через це справді амбіцію побільшено; на якийсь час „бути поміщеним в ґазеті“ має свій очевидний вплив“.

Спосіб здійснювання нового пляну.

„Одначе політичних основ режіму не можна стрясати. І через це необхідно, щоби населення вкінці бачило і відчувало полекші своїх надлюдських зусиль. *Час тяжких жертв мусить бути окуплений часом піднесення життєвої стопи. Так входиться поволи, але постійно у новий пятилітній плян життєвої стопи.* Але ціль упромисловлення та переорґанізування сільсько-хліборобської господарки полягає передовсім на тім, щоби силу режіму в краю ще сильніше закріпити. В наслідок цього *мають бути пересунені з одної сторони відносини між промислом і сільським господарством у користь індустрії, знову ж у нутрі самої промисловости відношення між тяжким і легким промислом має бути пересунене в користь тяжкого промислу,* бо робітничі маси рудокопів і металюрґії є в першій лінії тією аванґардою, на якій режім опирається. Новий плян пятирічки не сміє осягнених уже соціяльних здобутків переміняти в некористь Совітів. Тому то розбудову тяжкої індустрії мусять продовжати. Щоби вийти з цього положення, впали на помисл розтягнути головний тягар нового пятилітнього пляну на такі ділянки консумції, які вправді життєву стопу підвищують, але осягнене відношення (пропорції) між „тяжкою“ і „легкою“ індустрією якнайменше зміняють.

„Саме щойно радив пленум Центрального Комітету компартії, який є в дійсности парляментом Совітів. І знов виразно зарисовуються внутрі партії деякі течії, що можуть бути зародками початків нової опозиції. Деяка частина партійної бюрократії звертається проти гострого переслідування радикалізму, проти опоясування греблями цього всього, що ще перед роком було „вірую“ комуністичної політики. Одначе мало того пленум Центрального Комітету демонстративно підчеркнув єдність поглядів. Не вели там балачок про політику, а держалися тісно господарського порядку нарад і цей хід нарад показав зовсім виразно, як вони собі цей перехід у новий плян пятилітки піднесення життєвої стопи представляють.

Боротьба проти недостачі вільних мешкань.

„Найважнішою точкою порядку нарад було якраз питання *розбудови комунальної господарки. Москва має дістати змінене нове обличчя.* Побіч великого катедрального собору Спаса, цеї памятки останньої епохи старої Росії, має повстати знамя нової Росії, величезна палата Радянського Союзу, в котрій у майбутності радитиме конґрес совітів; на будову цеї палати призначено 22,000.000 рублів. Вулиці Москви мають бути виправлені і вирівнані, а квестія горішньої і підземної залізниці вийшла знов в актуальну стадію. Число автобусів має бути піднесене щось до 2.000. Крім цього Москва має дістати ще електричну залізничку. А вкінці мається приступити поважно до будови мешкальних домів, щоби зарадити катастрофальній недостачі мешкань. За Москвою мають іти і провінціональні міста і таким чином розбудовуватися.

„Отже новий пятилітній плян життєвої стопи зачинає від поборювання найгорячішої потреби російського життя, від поборювання мешкалевої недостачі і здисорґанізованого стану міст. Замітною є обставина, що рівночасно і на цій ділянці *проявилася повздержливість у радикалізмі. Не говорять уже більше про домові комуни, не кажуть, що лише величезні доми відповідають вимогам комуністичної думки; хочуть „дряпачів хмар“ там, де вони були би на своїм місці, але рівночасно хочуть і навколо Москви і навколо інших великих міст закладати також оселі, що складалися би з домів для поодиноких родин.*

Вже знову обслуговують.

„Це повздержання радикалізму дається помічати найвиразніше поза містом *у центральнім парку для культури і відпочинку.* Там створено справді щось взірцевого. Величезний парк, добре плеканий, чисті, асфальтовані вулиці в одній частині, — у другій густий ліс, килими цвітів і плянтації дерев. У цім парку є нескінчена скількість реставрацій, каварень, будок до продажі, більше число театрів, кін, великий цирк, і галя для музики. Крім цього є там музеї, читальні, місця до відпочинку, площі до дансінґів, токи

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1931.

Д-Р ВОЛОДИМИР ЛЕВИЦЬКИЙ. 4)

З дороги на північ.

У фйордах Норвеґії.

Глибоко в скандинавський масив врізується океан довгими, вузькими заливами, фйордами (фюрами, як кажуть норвежці). Від моря широкі — стають вони чим дальше щораз вужчі, щораз дикші, щораз то більше розгалужені. Довгі на сто і більше кільометрів, обрамовані стрімкими, майже прямовісними скелями, з яких падуть у море численні водопади.

Деінде на горах — вічний сніг або сині ледняки; тут і там дика, нага скеля міняється з гарнозеленим лісом або гарною сіножаттю та моріжком, а в таких місцях найдеться зараз огрядна хатина або оселя, а де пригоже місце, то й містечко, захищене від вітрів та зимна. А що в ці вузькі проливи входить тепла вода ґольфової струї, то — де лиш це можливе — розвивається буйна рістня в таких ґеоґрафічних ширинах, де напр. в Лябрадорі або Ґренляндії є вже вічна зима, сніг та лід. Додаймо до того довгі білі ночі короткого літа, а від бігунового кола на північ постійний день, коли то сонце не заходить, теплий, та не горячий подув вітру, що несе на корабель усі пахощі спізнених весняних квітів, зеленого збіжжа і свіжо скошеного сіна, та ту непорочну зелень, таку характеристичну для краєвиду Норвеґії, то зрозуміємо всю велич і красу, що стягає літом тисячі туристів у ті чудові фйорди. Дикі, бездеревні, численні острови та скелі-шери замикають вхід у фйорди і коли на океані розбурхані хвилі кидають кораблями на всі боки та переливаються через чердак, а вітер свище в линвах та щоглах і скидає з ніг, то в фйорді тихо-лагідно та спокійно.

Чудове тут море; раз сонце, що вічно стоїть над овидом, красить хвилі золотим блеском, то знову море ясніє сріблом, ґранатом, опалем, зеленю та селедином, а при цьому таке спокійне і гладоньке, що в ньому немов у зеркалі рисуються обриси довколичних гір, лісів та осель. За кораблем тягнуть тисячі мев; з криком кидаються вони на найменший кусник поживи, що паде в море, скиглять, бються, зойкають та сміються, так, що крик їх нераз пронизує аж до костей. А чим дальше на північ, то й скількість пташтні більшає; усяких нурків, качок, ейдерлунів вже не тисячі, а міліони; нурки бігають по водах та ледви доторкають поверхні, а за хвилину вже пірнули в глибинах на кільканацять або й більше метрів. А яка безліч усяких морських живин у тих морських безвістях, що у фйордах глибші нераз і над тисячу метрів; стоїш при бурті корабля і не можеш очислити тих усяких медуз та ямочеревників, прозорих мов ґалярета, жовтих, синіх, фіолетових, червоних. Час від часу виринає з моря великий лоб; це або дельфін або тюлень, що шукає у фйорді поживи. А вже найбільше життя у тих проливах, коли ранньою весною ідуть тут цілі лави у міліярдах риб та коли починається рибацький промисл.

Шери, що замикають фйорди — дикі, фантастичні скелі; деякі з них нагадують заворожених у скелях лицарів або якісь замки. Та найбільше з них підходять під той тип, що став вихідною точкою відомого „Острова померших“ Бекліна. А коли глянеш на високі, дикі гори, покриті снігом та ледняками, що виринають із-за фйордів, коли при пізному нічному освітленні краска їх стане сіра або чорно-фіолетна, то зрозумієш, чому в тих сторонах Скандинавії повстала Едда і міт про Одіна та його Вальгалю, зрозумієш, чому із літнього сонця зродився Сіґурд-Зіґфрід та ціла дика, та така фантастична норманська мітольоґія.

З Берґен відплив наш корабель 22. липня і за пару годин віхав у суворий, найдовший (на 190 км) фйорд Норвеґії Соне (Sogne). Не буду тут малювати усяких подробиць цього фйорду з його бічними заливами: така маса подробиць з усіх фйордів затирається у памяти скоро та легко витворює хаос. Пригадую собі лише дві прегарні сценерії, мальовничо під ледняком положене в затишнім заливі купелеве заведення Бальгольм та велику статую мітичного героя Норвеґії Фрідйофа, здвигнену колишнім цісарем Вільгельмом II. в найкращому місці фйорду. І тут приходить мені на думку дуже несправедливий осуд про того володаря, що в дійсности був артистом, що відчував красу природи та мистецтва, що давав почини до таких величавих творів, як статуї Ахілля на Корфу, а Фрідйофа в Норвеґії, та що рік-річно в норвеських фйордах шукав краси та поезії природи.

Коли Соне — дикий та непривітливий, то слідуючий фйорд, де ми зупинилися наступного дня, а саме фйорд Мольде та Ромсдальс, повний життя, радости та сонця. Маленьке містечко Мольде недармо названо „містом квітів“. Тут повно городів, прегарна рістня (63° півн. шир.!), а по другім боці фйорду, що тут широко розлився, виринає могутня панорама сніжних верхів гір Ромсфальсфйорду та Ондальснезу.

Пливем то безконечним океаном, то продираємося поміж шери вузькими проливами щораз дальше на північ. Під 65° півн. шир. минаємо містечко Рервік, де вперше в житті бачу кораблі до ловлі китів, а вкінці над раном 24. липня переїзуємо північне бігунове коло і пливемо вже звідсіля ледовим океаном. На корабель входить Нептун з усім своїм штабом; бо хоча на океанах моряки святочно святкують переїзд лише через рівник, одначе поляки, що вперше найшлися так далеко на півночі під польським стягом, не можуть залишити нагоди для своєрідної маніфестації. Тож мусіли бути і характеристичний обряд хрещення й купелі в басейні з морською водою, роздача дипльомів морського хресту з тризубом (sic!) у горі, а патріотичною альокуцією в долині, а на кінець маскарада та данцінґ, ця поцесть сучасної корабельної їзди. (Продовження буде.)

для всякого роду спортів — від боротьби на багнети до ситківки. Також є там багато новостей. За одного рубля і 50 копійок можна там провести день серед відпочинку, коли попадеш у якийсь відповідний собі дім на прохарчування. Лікарі вже вважають на те, щоби цей день відпочинку провести гігієнічно і цілево. Є там також велике *„місто дітей"*, поділене на більше частей, відповідно до діточого віку. Місто це має свої забавові площі, відпочинкові салі, малу справжню залізницю, діточі бібліотеки та діточий театр. Коротко кажучи, цей парк є сам собою, мимо деяких похибок, бо деякі будови є поставлені поспішно з дерева, великим подвигом.

„У попереднім році цілий цей подвиг з парком піпсув був надмірний радикалізм. Не було там того, що є найважніше: Не можна там було їсти. Поминувши вже те, що в численних ресторанціях, харчівнях нічого не можна було купити, є цілім парку здійснено цей псевдокомуністичний принцип: *„Обслужи себе сам!"*. Це впроваджувало непорядок, доводило до довгих вистоювань, до сварок і чоловік виходив нарешті більше змучений із парку, ніж там входив. У цім році все це усунено. Великі, ріжнолокірові килими квітників, тінисті дерева, усе це уміхається відрадніще. *Тепер уже знов обслуговують чоловіка.* Можна вже дістати там їсти.

„Для західного европейця є обруси на столах може не все досить чисті, а їдження не все смачне. Але „русскій чоловік" є примітивний. Після первісної життевої стопи робітника є вже оці реставрації справжнім казочним люксусом. Люди вистоюють годинами і стріляють до мети, кидають мячі або обручі. Модерні танці там суворо заказані; танцюють там весело й охочо російські національні танці; дорослі бавляться довгими годинами в товариські забави, которі у своїй простоті надаються радше для дітей. Тут, у тім парку для культури і розривки видиться, що „русскій" чоловік вдоволиться далеко скромнішим, ніж тим імпонуючим, на кілька квадратових кільометрів довгим парком. Це упрощує совітському правительству завдання. *Москаль є незначними полекшами вдоволений.* І цим пятилітнім пляном життевої стопи не сподіється радянське правительство відхилитися за далеко від своєї кінцевої мети — індустріялізації.

Жнива будуть правдоподібно вдоволяючі. Тут рахуються вже з можливістю *вивозу за границю яких десять мілionів тон збіжа.* Це дає яких 16,000.000 долярів, що для російського пляну вивозу становлять уже сильну цифру. При помочі цих грошей сподіються перемогти мертву точку російського господарського розвою. А до цього часу має крім цього пятилітній плян поправи життевої стопи вже самим його оголошенням окріпити енергію, розбудити наново ентузіязм до праці".

Стільки М. Бассехес. Чи само плянування поправи життевої стопи вистарчить для збідженого та виснаженого населення — не знати. Факт, що до пляну про поправу життевої стопи примусила комуністів тверда дійсність, вказував би на те, що життева стопа була там досі дійсно нелюдська і що саме вона загрожувала самій екзистенції режіму.

—o—

До III. зїзду українських природників.

П. Т. учасникам III. зїзду лікарів, природників та техніків до відома.

У виконанні одної з резолюцій зїзду, а саме в справі способу навчання природи в українських середніх школах, звернулася Головна Управа „Рідної Школи" за ініціятивою Президії Зїзду до Міністерства Осьвіти з відповідним меморіялом. На це наспіла до „Рідної Школи" відповідь, яку тут наводимо в цілости.

„Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W Warszawie dnia 11. lipca 1931 Nr. 11—12531/31. W odpowiedziach należy powoływać się na Nr. powyższy. Zmiana programu nauczania przyrodoznawstwa w klasycznych gimnazjach z ukraińskim językiem nauczania. — Do Zarządu Głównego Ukraińskiego Tow. Pedagogicznego „Ridna Szkoła" we Lwowie. — W odpowiedzi na pismo z dnia 5. czerwca 1931 r. Nr. 2798 Ministerstwo zawiadamia, że poruszona w niem sprawa nie może być załatwiona doraźnie, łączy się bowiem w całokształtem zagadnień programowych, natomiast może być rozpatrywana w związku z przeprowadzoną obecnie zasadniczą rewizją programów nauczania. Za Dyrektora Departamentu (I. Dzierżyński) m. p. Naczelnik Wydziału".

Це маю честь подати членам Зїзду до відома.

Д-р В. Левицький,
голова III. зїзду.

—o—

Відгомін одної немилої події.

Як підчинені боронять своїх зверхників?

Станиславівський журнал „Добрий Пастир", присвячений душпастирським і церковним справам в 3 ч. за цей рік пише з приводу відомого послання еп. Хомишина „Про політичне положення українського народу в польській державі", що „з цілої нашої політичної літератури останніх 50 літ нема нічого, що моглоб рівнатися листові Преосвященного Григорія Хомишина..." Дійсно чогось подібного ще не дав ні один гр.-кат. владика! Історія інших поневолених народів також не знає чогось подібного! „Про послання заговорила майже вся преса, краєва і загранична. І коли чужа, навіть ворожа преса, віднеслася до послання Преосвященного Григорія більше або менше прихильно, а всі майже без виїмку з признанням, то одинока українська націоналістична преса не тільки не зрозуміла ваги згаданого кроку, але накинулася з некультурною лайкою".

Дійсно вся преса заговорила. Найбільше чужа сусідська „краєва", яка використала Послання у відомий спосіб і та загранична, яка дістала виривки з нього через „Пата" і польську закордонну дипльом.-інформаційну службу. З признанням заговорила „ворожа" преса, бо як їй не радіти, що високий церковний достойник зневажає та ганьбить власну суспільність!

„Напади на Преосв. Хомишина посунуло „Діло" просто до огидливої лайки" — читаємо далі. Фантазія нічого у „вірного слуги", тільки „Діло" віднеслося „до згаданого кроку" так, як це йому наказував національний обовязок, а політична лінія автора Послання була вже давно нашій суспільности добре відома.

Подаючи далі короткий зміст другого Послання еп. Хомишина „Про візантійство" — „вірний слуга" пише, що „майже рівночасно з оголошенням Пастирського Послання Станиславівського Владики про візантійство, появився в „Меті" ч. 6 з 19. квітня 1931 р. Лист Ексц. Митрополита А. Шептицького". Гарно, тільки не подано про що писав Митрополит і що звертався до духовенства і вірних „Галицької Провінції"! Але про цей Лист, адресований до „духовенства і вірних Галицької Провінції" „вірний слуга" нічого не пише, навіть не подає його змісту, хоч це хіба обовязок органу „присвяченого душпастирським і церковним справам"!

—o—

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЕМ ЛІТЕРАТУРИ.

Маркс і література.

Основну ідею Тена про вплив середовища на ідеї находимо в теорії марксівської критики; вона не має нічого спільного з Теном і дуже мало з Марксом. Економічна теорія Маркса та його історіософія стала підставою літературної критики під його фірмою майже примхою випадкових обставин. Ця критика дійшла до поважного впливу тільки в Росії та Україні, кажучи марксівською терміньолоґією: „невідхильним ходом історичних подій".

У царській Росії література стала найсильнішою зброєю боротьби з державним режімом; до цієї боротьби треба було втягнути якнайширші маси населення; інтеліґенція, що ставала речником революції, мусіла спертися на найбільше невдоволену клясу, що „нічого не може втратити, а все виграти" — на пролетаріят. Письменники почали кидати в своїх творах щораз реальніші соціяльні гасла; Герцен, Міхайловський, Белінський, Добролюбов, Пісарев — усі діячі заблукані в літературу шукали в ній передовсім того, чим жили: соціяльних ідей, які проповідували не тільки літературним словом.

Байдуже, в якій мірі російська соціольоґічна школа йшла вірно за Марксом, важливо те, що в російській літературі, а за нею в українській повстала сильна течія, яка втягла згодом у себе всі інші, що вважала єдиною науковою медотою супроти літератури т. зв. марксизм. Ще пізніше, коли марксизм став державним світоглядом, перечищеним у фільтрі ідей Леніна, дістали ми єдину критику, яка має право забирати голос у справах літератури.

Марксівська критика не є нині одноцільнішим поняттям, як християнська наука. 99 відсотків тих марксівських критиків, що їх надибуємо нині в нашій літературі — це державні цензори, які стверджують, чи твір не має в собі якихось рис небезпечного буржуазного світогляду; вартість твору й талант письменника цікавлять їх мало.

Критика літератури побудована на теорії історичного матеріялізму є нащадком тої доби, коли ортодоксійні соціялісти вважали теорію Маркса єдиним науковим світоглядом, що всилі розяснити життеві проблеми. Перехід від теорії про суспільні форми розвитку до теорії літератури був простий: коли ідеольоґія даної суспільної кляси є витвором її економічних обставин, то її література теж не може бути плодом чогось іншого. Не всі критики підходили до справи так просто; більшість із них уважала своїм обовязком пригадувати, що в творі істнують ще й естетичні прикмети і що багато творів повстало не під безпосереднім впливом чисто „матеріяльних" обставин.

Такі застереження, що злагоджували догматизм прикладеної теорії не наближувалися ні трохи до ідей Маркса, який цікавився зовсім іншими проблемами. Маркс не казав, що економічні сили це напрямні сили в розвитку суспільних подій, ані що люди як одиниці діють головно під спонукою матеріяльних інтересів; у цьому пункті він мав глибший погляд на справи як Бокль або Бентам. Він стверджував тільки, що у суспільності істнують своєрідні умовини продукції, що політичні та соціяльні інституції залежать від економічних обставин, а сила влади від впливу на сили продукції.

Коли Маркс поправляв Геґля, даючи нове розуміння „дійсности" та „обєктивности", він мав на меті дати таку теорію суспільних явищ, яку історичні події могли би виправдати. „Обєктивною дійсністю" для Маркса був той суспільний процес, яким він найбільше цікавився: економічної продукції: коли він казав про „ідеольоґію" як містичну полуду, що закриває людям дійсність, тоді мав на думці ідеї одиниці, яка не мала для нього ніякого значіння, бо він орудував у своїх теоріях поняттям маси, супроти якої індивідуальні акти не можуть мати впливу на хід суспільного процесу.

Теорія історичного матеріялізму прикладена до якоїсь доби літератури може бути таким самим добрим знаряддям критики, як кожна фільософічна теорія, яка ставить собі метою добути із творів загальні ідеї, щоби здати собі справу: в якій мірі письменники ставилися свідомо до своєї дійсности. При такій методі критик зводить питання вартости твору до питання про його співучасть у боротьбі за якийсь світогляд. Історичний матеріялізм має велику заслугу тим, що пригадав літературній творчости потребу ставити собі питання про її спонуки та наслідки, що відкрив поза ріжними моральними та естетичними ідеями джерела наскрізь реальних, умовних суспільних форм, що простягнув поза індивідуальною психольоґією письменника широку картину суспільних течій, від яких вона не може бути зовсім незалежною.

Крім цього поодинокі ідеї Маркса вихоплені з ріжних частин його економічної історіозофії можна легко прикласти до літератури, коли поставити тезу, що найважнішою метою літератури є служити пропаґанді ідей, проголошених Марксом. Без цієї тези важко порозумітися з марксистами. А проте коли приняти факт, що соціяльна революція передбачена Марксом, уже здійснена, марксівська критика мусить якстій змінити свою ролю. Коли письменник не потрібує вже закликати до революції і до клясової боротьби тому, що пролетаріят став державною офіціяльною владою, — письменникові часто лишається спожаліннягідне завдання описувати, змальовувати, звеличувати форми нової буденщини та ідеї, що панують над нею, втілені

ОСТАННІ ВІСТИ

НЕ БУДЕ НАДЗВ. СЕСІЇ СОЙМУ

У звязку з поворотом Пілсудського в політичних колах кружляли чутки про недалеке скликання сойму на надзвичайну сесію. Тепер із міродатних кол повідомляють, що ця справа ще нерішена.

МІН. СОКАЛЬ ПРИЇХАВ ДО ВАРШАВИ.

До Варшави приїхав мін. Сокаль, представник Польщі в Лізі Націй. Приїзд його є в звязку з недалекою сесією Ліґи. Мін. Сокаля прийме на авдієнції прем. Пристор.

ФРАНЦУСЬКА ГОСТИНА В БЕРЛІНІ.

До Берліна прийшла з Парижа вістка, що французькі міністри приїдуть перед женевською сесією до Берліна.

ПЕРЕПИСКА ГАНДІЯ З ВІЦЕКОРОЛЕМ.

У Гімлі оголосили переписку Гандія з віцекоролем. Ганді закидає віцекоролеві, що до убогих селян приноровлюють репресії, щоби приневолити їх платити податки. З тієї причини Ганді поширить свої домагання на конференції Круглого Стола.

НОВИНКИ

— **Евген Говикович** веде свою робітню футер **у Львові, вул. Домініканська 4.** 175 3-3

— **Деякі пересунення на відповідальних становищах чину ОО. Василіян.** Довідуємося, що дотеперішній ігумен львівського монастиря оо. Василіян о. **Т. Галущинський**, що крім того був професором Богословської Академії, переїхав до Риму на становище духовника греко-катол. Колеґії. Протоігуменом оо. Василіян на місце пок. о. Каліша став о. **Решетило**, що досі був завідателем греко-кат. церкви у Варшаві.

— **Співак Носалевич у нашій редакції.** У переїзді через Львів загостив до нашої редакції співак п. Носалевич, баритон опери у Вісбаден, з нагоди відвідин своєї рідні в краю. Між іншим згадував про дуже тяжку крізу, яку переходять тепер усі оперові театри в Німеччині; найбільшою конкуренцією для опери є, на його думку, нинішне радіо, яке дозволяє дешево й легко чути співаків з усього світа дома.

— **Великий Театр почичнає вистави** вже в найближчу середу, 19. серпня. Того вечора буде вистава опери Чайковського „Мазепа" у виконанні всієї театральної дружини під батутою п. Зуни. Львівська Опера, що пять тижнів виступала в Кракові, вертається до Львова в повному складі вже у вівторок і негайно приступає до праці. Вступна продажа білетів починається з нинішнім днем. Ціни звичайні, знижки важні. Знижкові купони видає секретаріят Великого Театру щодня від год. 10—12 передполуднем.

— **Грабіж серед дороги.** 14. серпня в 1. год. вполудне у Львові на т. зв. Кульпарківським мості якийсь чоловік напав на Кляру Шлякс, яка мала при собі 4.1000 зол. на виплату цегольняних робітників у її кузина. Напасник прискочив до Шляксівної з револьвером і взявся виривати їй теку з грішми. Підчас шарпанини з теки випало 1.600 зол., напасник ухопив ці гроші й утік. Поліція шукає напасника.

— **Фабрика 5-золотівок у Львові.** Від якогось часу курсували по Сх. Галичині фальшиві пятьзолотівки. В пятницю арештувала львівська поліція ватажка фальшівників, при якім найшли кількадесять фальшивих пятьзолотівок. Арештованого віддали до диспозиції слідчого виділу, де його переслухують. Назвище його держать у тайні. В його хаті була мабуть фабрика фальшивих монет.

— **Трамвай переїхав жінку.** У Львові на вул. Пілсудського дісталася під колеса трамваєвого воза ч. 10 Розалія Антків. Потовчену по всім тілі відвезли до шпиталю й там відрізали їй обі ноги.

— **Крадежі.** У Львові поліція арештувала 15-літнього Ізр. Шмільовича. Шмільовичеві закидають, що вкрав: хідник (пл. Домбровського ч. 2), постіль із хати (Казимирівська ч. 3) та килим (Казимирівська число 29). Шмільович був уже багато разів караний. Львівська поліція придержала теж хатного злодія Меч. Яблонського зі Замарстинова. Він украв у Мар. Іліцької (Бельовського ч. 5) срібла на 900 зол.

— **Самозванчий поліційний агент.** По львівських домах ходить якийсь чоловік, що представляється за тайного агента, закидає льокаторам ріжні надужиття і так виманчує від них гроші. Це 22—25-літній чоловік середнього росту, сухорлявий, шатин без заросту, з вигляду похожий на жида, говорить добре по польськи. Слідчий виділ поліції у Львові перестерігає публику перед цим обманцем.

— **Страйк у тартаку Ґредля.** У тартаку фірми Ґредель у Сколім є від кількох днів страйк. Управа стягнула до Сколього побережників і лісових робітників із околиці, щоби ладували дошки, висилані за кордон. Ладували теж і службовики фірми під охороною поліції. Страйкує около 400 робітників.

— **„Чудотворний" рабін за границею.** До Марієнбаду приїхав, як повідомляють місцеві часописи, на лікування рабін з Белза, Арон Роках, що користується славою чудотворного. Приїхав з цілою своєю родиною, з особистим секретарем, кухаркою та ритуальним різником, разом 20 осіб, і замешкав з ними у Національному Готелі, де заняв аж 11 кімнат. На стрічу проти нього вийшли на залізничий дворець всі жиди з Марієнбаду, а також і інші жиди з цілого світа. Цей „чудотворець" має остатися в Марієнбаді 5 тижнів і залишить там чимало грошей, які заплатять за нього всі одновірці. Кілька днів пізніше приїхав до Марієнбаду вірменський архієпископ зі Львова, кс. Теодорович. Замешкав у тому самому готелі і зайняв тільки одну кімнату.

— **Самогубство з причини господарської кризи.** У Варшаві повісився на машині 55-літній власник фабрики ґалянтерійно-залізних виробів Едельбавм. Причина: Господарська кріза.

— **Безробітні замість коней.** У Шляхті (пов. Староґард) будівничий згодив до будови залізничого шляху Бидгощ-Ґдиня 7 робітників і кілька возів із кіньми, щоби перевозили землю. Довідалося про це около 90 безробітних і зажадали, щоби будівничий відправив коні, а вони самі возитимуть землю. У цій справі інтервенював місцевий командант поліції і вкінці фірма згодилася приняти безробітніх замість коней.

— **Вибух бомби в поїзді.** Із Черновець повідомляють: На ст. Адамката у багажовім вагоні румунського поїзду вибухнула сильна екразитова бомба. Вагон знищений. Жертв у людях не було, хоч на сусідніх шинах стояв букарештенський поїзд, що їхав до Черновець. З Черновець повідомляють теж, що на залізничім шляху Липник-Білці вискочив зі шин товаровий поїзд, тому що доші підмили шлях. Румовище з вагонів затарасувало шлях.

— **Під звалищами дому.** В місті Леон, в Еспанії, завалився дім, в якім жило багато еспанських і французьких родин. Під звалищами остало около 30 людей, в цьому 10 дітий. Через ніч видобули зпід звалищ 5 убитих і 12 ранених.

— **Запаси збіжа на два роки.** Англійська преса подає цікаві цифри, що торкаються збіжевої продукції на світі. В магазинах Америки та Европи находиться коло 5 і пів міліярдів бушлів збіжа без збуту. Те стільки зерна, що вистане на виживлення всього населення земської кулі на два роки, якби хлібороби не випродукували навіть одного бушля збіжа.

— **За що арештують в Румунії.** Румунська жандармерія з Гатни на Буковині арештувала студента гірництва Бойчука з Мерецеї під закидом протидержавної аґітації. Цієї провини допустився він тим, що відкрив курс української мови для українських дітей в Гатні. Справою занявся посол д-р Залозецький.

— **Гидроплян упав у море.** В Пуцку скоїлася нова летунська катастрофа. В часі вправ гидропляну попсувався мотор і пільот на висоті 100 метрів стратив над літаком владу. Врешті літак упав як стріла в море, розбиваючись об поверхню води. Пільот Гавлік згинув на місці, а механік Френко тяжко окалічів.

— **Про замах на війта** Василя Андрушка у Вербіжі Вижньому, пов. Коломия, пишуть польські газети нерівно. Андрушко ішов пізним вечором крізь село. На дорозі було темно. Нараз хтось стрілив до нього з віддалі кількох кроків і ранив тяжко. На основі іншої версії Андрушко розмовляв з господарями перед домом, де було весілля. Тоді напали на нього якісь люди і скалічили його тупим предметом у голову. Раненого відставили в тяжкому стані до коломийського шпиталю. Дальше одні кажуть, що це терористична акція ОУН, другі, що це були зовсім особисті порахунки.

— **Загадочне вбивство.** В кольонії Конюхи, пов. Грубешів, хтось застрілив з кріса 24-літн. Шимона Бонецького у його хаті. Причина вбивства невідома.

— **Напад на ґеометра.** В Розтоках, пов. Кременець, підчас помірів сервітутової землі місцеве населення числом 500 осіб напало на ґеометра та поліцая, обкидала їх камінням і знищило мірничі прилади.

— **Жертви зубожіння.** В Берліні помер трагічною смертю славний спеціяліст від недуг очий та носа, проф. Маер. Скінчив самогубством, отруївшись розом з жінкою. Причиною була матеріяльна руїна наслідком загальної економічної кризи.

— **Редукція цін на мужеську гардеробу актуальна.** Згідно з оголошеною знижкою цін суконних матеріялів, повідомляє фірма **А. Віттельс, текстильні склади у Львові, вул. Рутовського 7.** напроти катедри, що доставляє вибагливу мужеську гардеробу на міру з первоpядних бельських матеріялів у таких цінах: 1) маринаркове шевіотове вбрання зол. 130·—, 2) візитове вбрання зол. 160·—, 3) весняно-осінний раґлян зол. 160·—, 4) тренчкот зол. 130·— і т. д. Фірма Віттельс, **текстильні склади у Львові, вул. Рутовського ч. 7** одержала на теперішний сезон останні новости суконних матеріялів на жіночі плащі, костюми і сукні, які продає по дуже доступних цінах, а саме в наслідок пороблених цією фірмою в останнім часі корисних закупів у бельських фабриках. 2270 13—?

——o——

Дописи.

ЗБОРІВ. **(Як лікують в амбуляторії „Каси Хорих" у Зборові?!).** Параска Ілечко, послуга Леховича в Зборові, відчуваючи дошкульний біль в одному усі, зголосилася до амбуляторії „Каси Хорих" у Зборові з проханням за лікарською порадою. Ординуюча лікарка д-р А. Гальперн без попередніх оглядин дала їй кілька аспірин на втихомирення болю і з тим хору відправила. Тимчасом біль уха не переставав, а навіть околиця за ухом спухла і почервоніла. Тому хора знову просила згадану лікарку, щоб інструментами заглянула їй до уха. На ту просьбу почула досадний закид, що хора не хоче працювати і знову її відправила з нічим „до роботи!" Та хороба уха так погіршилася, що у хорої появився горячковий стан, сильний біль голови і безнастанні вонітя. В такому стані ходила дівчина що кілька днів через три тижні до амбуляторії „Каси Хорих" та все викидувано її „за двері" як лінтяйку, аж вкінці д-р Гальперн поставила їй дефінітивну діягнозу, заявивши їй прилюдно, що вона вагітна і що нема ради. Засоромлена і безрадна невинна дівчина зголосилася на другий день до другого ординуючого лікаря в „Касі Хорих", жаліючись йому на біль уха і ломання половини голови; цей довго не застановляючися вхопив кліщі і почав добувати зі щоки зуба, а що зі сильним, здоровим зубом не міг собі дати ради, залишив його добре розхитаного. Врешті не маючи іншого виходу бідна послуга пішла на власний кошт до приватного лікаря. Цей заглянувши рефлектором до уха знайшов в ньому велику, гниючу муху, занурену в жовтозеленій ропі. Внаслідок довгого лежання мухи в усі повстало ропне запалення і початки запалення мізкових оболон. Винявши муху лікар відослав пацієнтку до шпиталю в Золочеві, де їй оперовано череп і лічено через 4 тижні та з трудом виратувано від смерти, хоч ще до сьогодні вповні не вилічено. Часто болить її голова і розхитана кліщами [illegible]ха.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 14. VIII. 1931 р. масло експортове пріма 3·50 зол., десерове пріма 3·40 зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1·20 зол., копа яєць 3·40—3·60 зол.

в урядову владу. А боронити невпинно революції як нормального стану це — як злобно запримічує Честертон — менш-більше те саме, що піддержувати постійно в своїм шлунку стан прочищення.

Найкращі зразки марксівської радянської критики показують, як далеко така критика може йти. Оцінка форми твору в розумінні засобів мови й стилю не може запозичити нічого ні від Маркса, ні від його продовжників; хіба, що погодимося на принцип, що пролетарська література повинна скласти також власний словник „благонадійних" слів, які не вільно перемішувати з „контр-революційними".

Все те, що належить до царини чистої лірики не дається схопити ніякими суспільними теоріями, а чиста лірика це не тільки поезія в ліричній формі; вона складається на головну вартість драм Шекспіра або Кальдерона, повістей Фльобера, Гюго або Достоєвського, а навіть фільософічної прози Гетого або Ніцшого.

Марксівська критика у протилежності до теорії Тена кладе всю вагу на наслідки твору, а не на його спонуки; вона вірить, що коли письменник покладе собі ясно завдання впливати на читача в означенім напрямку, тоді вартість цього твору безсумнівно звязана із впливом. Уся помилка тієї теорії найкраще замітна на наслідках тої самої критики, що теж не є нічим іншим, як творами. Читач шукає в творі засобу пережити щось, чого не всилі пережити безпосередньо в житті, так само, як відчуває цю потребу письменник, коли висловлює своє нездійснене переживання. Критика, яка знає заздалегідь, який має бути зміст усіх переживань — їхня ідея та форма — знає рішуче за багато, щоби могла мати вплив на читача й письменника; вона виходить поза межі літератури, а стає теольоґією або космоґонією.

——o——

Театри.

Всі міські театри (Великий, Ріжнородностей і Малий) — нечинні.

Кіна.

АПОЛЬО: „Артисти“ (Нансі Кароль) та додатки

КАСІНО: „Поцілунок весни“.

КОЛЬОСЕИ: „Життеві розбитки“, „Інтриґант“.

ЛЕВ: „Пісня кабалера“ (Кен Мейнард), „Заволока“.

МАРУСЕНЬКА: „Неапол, співаюче місто“ (Кепура).

ОАЗА: „Другий веселий тиждень Метро-Голдвин-Маєр“.

ПАЛЯС: „Пісня народів“.

ПАН: „Поганин“ і „Закладаємо антену“ (Лярель і Гарді).

ПАСАЖ: „Арена грози“ й додатки.

ХИМЕРА: „Чоловік проти волі“ (комедія).

СТИЛЕВЕ: „Вітер від моря“.

УТІХА: „Тарзан і золотий лев“, „Арсизлодій з Дамаску“.

Програма радіо.

Субота 15. серпня 1931.

Липськ (259,3) 19·00 Концерт мандолінистів. 20·00 „Калейдоскоп“, радіокабарет. **Моравська Острава** (263,4) 16·00 Конц. радіоорх. **Братислава** (278,8) 12·05 Конц. радіоорх. **Штутгарт** (360,1) 21·00 „Акваріюм“, веселий вечір. **Гамбург** (372,2) 19·30 Веселий вечір. **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. 21·45 Соната Штравса на віольонч. і форт. **Берлін** (419) 19·00 Пісні Бравса, Шумана і Вольфа. **Стокгольм** (435,4) 20·15 Кабарет. 21·45 Давна і нова танкова музика. **Рим** (441,2) 21·00 „Іль вассалльо“, жірична опера Смерелії. **Прага** (486,2) 19·00 Музика зі Стріделького острова. 20·25 Концерт Віноградського квартету. **Брукселя** (508,5) 21·00 Симфонічний концерт. **Відень** (516,4) 13·05 Концерт орх. циганів. 19·00 Пісні Шумана і Шуберта. 21·45 Джезбенд. **Рига** (524,5) 19·03 Вагнерівський вечір. **Мінхен** (532,9) 16·50 Тр. з Нірнбергу. Людовий концерт. **Будапешт** (550,5) 19·00 Мадярська музика. 20·20 Циганська музика. **Любляна** (575,8) 20·30 Веселий вечір. **Харків** (937,5) 18·30 Концерт. **Осьльо** (1071,4) 18·30 Норвеська музика. 22·05 Шведські пісні.

Неділя, 16. серпня 1931.

Липськ (259,3) 8·30 Органова музика. 12·40 „Лісні настрої“, симф. орх. **Моравська Острава** (263,4) 16·30 Конц. радіоорх. **Бреслав** (325) 18·50 Студентські пісні. **Берно** (341,7) 19·00 Концерт дутої орх. **Штутгарт** (360,1) 19·30 Конц. радіоор. (Шуман, Моцарт). **Гамбург** (372,2) 7·00 Портовий концерт з корабля. 18·30 Сонати Моцарта, Бетовена і Бравса на скрип. і форт. 20·00 Німецькі музичні мистці. **Букарешт** (394,2) 11·45 Релігійний хор. 18·00 Легка румунська музика. **Берлін** (419) 18·40 Концерт солістів. **Стокгольм** (435,4) 19·45. Конц. радіоорх. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. 21·00 Італійська клясична музика. **Міляно** (500,8) 20·45 „Травіята“, опера Верді. **Брукселя** (508,5) Симфон. концерт. **Відень** (516,4) Коонцерт фільг. орх. 17·20 Два фортепяни. **Рига** (524,5) 16·00 „Тоска“, опера Пуччінія. 19·03 Вечір Чайковського. **Мінхен** (532,9) 20·00 Народні пісні у викон. хорів і солістів. **Будапешт** (550,5) 11·00 Транс. із Зальцбурга. Музика Штравса. 20·00 Концерт хору та орх. Циганська музика. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт. **Осльо** (1071,4) 18·45. Чеська музика. 22·05 Концерт хору. **Москва** (1481) 20·30 Відчит.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 15. серпня 1931.

Львів (380,7) 10·00 Богослуження з Ясної Гори (Ченстох.) 11·58. Астроном. час з Варш. 12·10, 13·20, 14·00, 15·20, 15·50, 16·20, 17·25 Транс з Варш. Музика. 13·10 Метеорол. комунікат. 13·40 Річниця чуда над Вислою, проф. Мосціцький. 14·10 Тр. з Вильна „Стиль польських авторів“, проф. Ліманоєський. 14·25 Популяр. концерт польської музики. 15·00 Тр. з Варш. „Закладання садів“, інж. Блашик. 15·30 Тр. з Варш. „Продукція і торговля грибів“, проф. Теодорович. 16·00 Тр. з Варш. „Тучення гусий і качок“, Г. Дахова. 16·40 Слуховище для старших дітей. Концерт. 17·10 „Серед книжок“, оцінка останніх видань. 17·35 Комунікат зперед 100 років. 17·40 Тр. з Варш. Пополудневий концерт. 19·00 Всячина. 19·20 Співацький речітаь п. Ірени Заградникової. 19·40 „Шмінка в зеркалі віків“, п. Г. Ольшевська. 19·55 Метеорол. комунікат. 20·00 Тр. з Варш. „Приємні і пожиточні відомости“. 20·15 Популяр. концерт із Швайц. Долини (варш. фільг. орх.) 20·00 Тр. з Варш. „На овиді“. 22·15 Комунікат. 22·30 Тр. з Варш. Шопенівський концерт. 23·—24·00 Танкова музика.

Неділя, 16. серпня 1931 р.

Львів (380,7) 9·15 Богослуження з органовим концертом. 11·00 Тр. із Зальцбурга. Концерт орх. віденської фільгармонії, посвячений творам Івана і Йосифа Штравса. 12·10 Конц. з грам. плит. 12·50 Метеор. комунікат. 13·00 Зміна військ. варти у Варшаві. 14·00, 14.25, 14·50, 15·20, 15·50 Тр. з Варшави. Музика 13·40 „Співпраця дітей з родичами“. відчит. 14·10 „Наші птиці в Єгипті“, відчит проф. Рошковського. 14·35 Почтова скринька, д-р М. Стемпковський. 15·00 „Про годівлю та розмножування грибів“, проф. Теодорович 15·30 „Приготування зерна до сійби“, інж. Межеєвський. 16·00 Про гриби, проф. Теодорович. 16·20 Перегони самоходів у Закопаному. 17·00 „Що діється на світі“, програма для старших дітей. 17·15 „Лист до сина“, опов. проф. Ригера. 17·30 Музика з грам. плит. 17·35 Сперед 100 літ, ком. 17·40 Тр. з Варш. Концерт орхестри міських трамваярів. 19·35 Три оклики. 19·55 Метеор. комунікат. 20·00 „Приємні і пожиточні відомости“. 20·15. Тр. з Варш. Концерт із Швайцарської Долини (орх. варшав. фільг.). 22·00 На Капрі, фейлетон З. Кулаковського. 22·15 Комунікати. 22·30 Пісні у вик. М. Салецкого при акомп. форт. 23·00—24·00 Тр. з Варш. Легка і танкова музика.

OVOMALTINE

Не лише діти але й старші повинні заживати щоденно Овомальтину. З огляду на свою легкостравність є Овомальтина відживчим средством неоціненої вартости для старших, яких орґани травлення нераз уже не функціонують так справно як у молодості, а яких орґанізм вимагає спеціяльно вартісного відживлювання. Овомальтина, витворена з найцінніших природних продуктів, як солод, молоко, яйця і какао, крім цього маючи в собі вітаміни і лецитину, має велику відживчу вартість, є знаменита в смаку і легка до приправи. Овомальтина це енерґія і засіб сил до щоденної праці для всіх.

FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA
Dr A. WANDER, SP. AKC.
KRAKÓW
PROBKI WYSYŁA SIĘ BEZPŁATNIE

ПОШУКУЄМО СКЛЕПОВИХ ЛЬОКАЛІВ

з великими виставовими вікнами, в найрухливіших осередках слідуючих міст: Гродні, Кельцах, Кракові-Підгірю, Дрогобичі, Самборі, Перемишлі, Хшанові, Лодзі (Горішний Ринок — пл. Церковна — Новоміська) і Львові (вул. Леґіонів — пл. Марійська). Власники домів або льокалів схотять спрямовувати свої оферти з залученням плянів та знимок фронтів, на адресу:

BATA A. S. ZLIN. ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА.

Посередники виключені.

ПОКІЙ І КУХНЯ за місячним чиншом 80·— зол., при Бічній Гроховській винайму. Скоморовський. Хорущина ч. 27. 201

ГЛЯДАЮ лекції народніх кляс або 1-ої кл. гімн. на цілий рік. — Листи слати до „Діла“ під „Інструкторка“. 189 2—2

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Укр. Театр у Львові“, бувший театр ім. І. Тобілевича.

ЯРЕМЧЕ:

16. VIII. — „Ой не ходи Грицю“.
17. VIII. — „Жінка, що вбила“.

На Рідну Школу зложили ВП: Службовики і Заступники Т-ва „Карпатія“ 170 зол., д-р Роман Перфецький, адвокат у Сокалі 30 зол., радник Осип Дрималик Львів 30 зол. замість квітів на могилу бл. п. дир. Бронислава Янова, Евген Рудий, Самбір книжки вартости 65 зол., як неприняту позичку від п. Володимира Рудого. — ВП Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа**.

Заходом Кружка „Рідної Школи“, філії „Просвіти“, Кооператив і Читальні „Просвіти“ в Делятині відсвяткується 50-літній Ювилей „Рідної Школи“ дня 23. серпня 1931 р., а в разі непогоди в дні 30. серпня 1931 р. Просимо все українське громадянство Надвірнянського повіту взяти численну участь у цьому святі. Програма і подробиці в афішах.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 130

ФАБРИКА ЕЛЕКТРИЧНИХ ЛЯМП і металевих виробів „GALWANJA“, Жулінського 11 а. — Тел. 20-54. — Ціни фабричні. 30 16—?

ПРИЙМУ учениці на станцію. Дешево. Костенька, Куркова 14. 196 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗАВЕДЕННЯ ТЕХНІЧНО ДЕНТИСТИЧНЕ
Й. ҐЕБЕРА Львів, Тел. 37—53 АКАДЕМІЧНА ч. 18.
відчинене через цілі ферії. Для Впр. Духовенства з родинами і П. Т. учителів поміркованні ціни та на догідні сплати
200 1—2

ПРИЙМУ інтеліґентних гімназійних учнів на мешкання. — Найздоровіша околиця Львова (початок вул. Кадецької). Сонячне мешкання з повним комфортом, домашній харч (5 разів денно). Фортепян дома 5 хвилин до Музичного Інституту і Акад. гімназії, 10 хвилин на філію. Письменні зголошення до 25. серпня до Адміністрації під „Солідна Хата“. 129 1—3

МОТОРИ електричні, всілякі електромедичні апарати приймає до направи електромеханічне заведення **ЧУБКО**, вул. Ліндого ч. 6. тел. 71-58. Заведення приймає і консервує електричні витяги 202

З ПРИВОДУ КРАДЕЖІ портфелю, уневажнюю університетську виказку і пашпорт. — Богдан Гвоздецький, студент прав. — Львів, Красіцьких ч. 6. 182 4—4

ОКАЗІЯ. Нова каменица, комфорт, 12 літ вільна від податків, чистий зиск 18 проц. від вкладу 4.000 амер. дол. 15 хвилин від пл. Марійської. — Відомість з чемности: Львів, вул. Валова ч. 5. Склеп п. Павловського. 101 10—10

МЕБЛІ тапіцеровані, отомани, канапи і фотелі, матераци з волосіння і морської трави скринкові і полеві ліжка, сальонові гарнітури та тапчани поручає найдешевше за готівку і на догідних умовинах

Магазин меблів
СТАЯЛЬ і С-ка
Львів, Казимирівська 28
106 Тел. 64—13. 5—5

ФУТРА

замовляйте та перефасовуйте тільки в фахово веденій робітні футер

Юліяна ГЛУШЕВСЬКОГО

Львів, Коперника 16-II.
Телефон 54-46.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

ОПАЛОВА КООПЕРАТИВА „ЖАР“

з відповідальністю уділами у Львові.

Бюро: вул. Валова 23/I. тел 6-36.
Склад: Личаків-двірець.

доставляє гор.-шлеське вугілля — та букове дерево першої якости.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ!

164 2—5

Підприємство будови печей і кафлевих кухонь
Михайла Галібея
Львів, Петра Скарги 5.
Тел. 61-65.
Філія:
у Станиславові вул. Липова 1.
виконує всякого рода кафлярські роботи скоро, солідно і дешево. Великий вибір краєвих і заграничних кафель у власних магазинах. Фахові поради і коштописи виготовляю даром. 179 3-3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.